

שבתערובות, אלא כוית מהתערובות, וקמ"ל חידוש אף שאין כוית חמץ עוברין בלאו וא"ש.

שם בהגה"ה. ברכה אחרונה בשתיית תה חס.

בספר הלכות הגר"א ומנהגיו (קס"ה), הבאנו דעת מרן ^{אוצר החכמה} הגאון דבריסק זצ"ל לברך אחרי שתיית תה, וע"ש שביארנו הדברים.

סימן ריח. חצי שיעור בחמץ.

הבאנו קושיית המפרשים למה צריך קרא בחמץ לאסור חצי שיעור, דהא לא גרע מכל איסורים שבתורה, ועיין בח"ז סימן קס"ד שהארכנו בביאור ענין זה. ובמק"א ציינתי דרך אחרת ליישב הרמב"ם, דקמ"ל הקרא גבי חמץ דהאיסור חצי שיעור הוא בחמץ גופא, ולא דמי לכל חצי שיעור שאין איסור תורה בתערובות, כמבואר בר"ש טבול יום פ"ב מ"ג, וקמ"ל הקרא דיש איסור תורה בתערובות. ועיין תשובות הרדב"ז ללשונות הרמב"ם (אלף תקט"ז) דאף שהרמב"ם דייק לכתוב „מן החמץ עצמו“, מ"מ עוברין איסור תורה גם בתערובות, ומש"כ הרמב"ם „מן החמץ עצמו“, משום הסיפא נקט, שאף על פי כן אין בזה כרת או עונש, אבל בחמץ ילפינן מהאי קרא דחייבין בחצי שיעור בתערובות, שהאיסור חצי שיעור בחמץ גופא וכמ"ש, וכן ג"מ לחולה שמאכילין אותו הקל הקל תחילה, נראה שחמץ חמור לפי שאיסורו בגופו דחמץ והאיסור כרת, ולא האיסור הכללי דחצי שיעור.

סימן ריט. טובת הנאה אינה ממון.

תמהני על המשנה (פסחים מ"ו.) כיצד מפרשין חלה בטומאה ביום טוב, ומפרש בגמרא טעמא דר"א דאסור, דאמרין הואיל ואי בעי איתשיל עלה ממזניה הוא, והנה לכאורה זהו מדין גורם לממון כממון דמי, וכמו באילו מיגנב ואילו מיתביד דחייב, כך הוא באילו מיתשיל עלה, אבל אין לו בעלות ממש, ותו תיקשי שמדין גורם לממון אם אינו ברשותו ממש אין חיוב, לדברי התוס' פסחים לעיל ו. (ד"ה יחד) דאם אינו בביתו אף שקיבל עליו אחריות מותר, וא"כ קשה מהי שאלת המשנה כיצד מפרשין חלה בטומאה ביו"ט, והיינו דכשמתחמץ עוברין בכל יראה מדין גורם לממון, והלוא יש עצה פשוטה, להפריש ואחר כך להוציא מבייתו לחוץ ולשורפו בלילה, דבכה"ג אינו עובר בגורם לממון לשיטת התוס', והיא קושיא נפלאה, (וכ"ש לשיטת הגאונים והרמב"ן שאפילו חמץ שלו אם אינו בביתו אינו עובר).

ואפשר ליישב, דלאחר שהפריש וחל קדושת חלה, אסור לטלטל החלה מפני איסור מוקצה שאינה ראויה אלא לשריפה, והדין במוקצה דלא חזי דחמיר טפי משאר מוקצה, שאפילו בא לידו בהיתר קודם שהפריש, צריך לזרוקו מיד ואסור להחזיקו, וכמבואר במ"ב (א"ח ש"ח ס"ק י"ג) שבמוקצה דלא חזי חמיר טפי ע"ש, ולרמב"ם במצא חמץ ביום טוב אפילו אם לא ביטל, אסרינן לטלטלו משום איסור מוקצה, ואף לפוסקים דשרו לטלטל אם לא ביטל, היינו דוקא אם מצא חמץ ויש חשש שיעבור בבל יראה, התירו לטלטל מוקצה כדי להצילו

בצונן, ותמוה למה תפס מכל החובת שמירה דוקא האי הידור, והלוא הלישה עריכה ואפייה כולם פעולות שחייב למחר בהם, שלא יבואו לידי חימוץ, ואמאי נקט דוקא דין זה, רק נראה הכוונה שבתפח ולא לטש בצונן, הרי אפשר לראות אחר כך אם הכסיפו פניה, וחידוש קמ"ל דלא לסמוך על סימן זה, אף בתפח שניכר, וכמ"ש הגר"ז זצ"ל, שצריך שמירה דוקא בשעת הלישה גופא, והיינו שילטוש בצונן.

סימן רטז. טעם כעיקר וגרירה.

הגאון רבי יעקב קניבסקי שליט"א (בקהלות יעקב ח"ט סימן ל"ו) מפרש ענין גרירה, כשם שמשקה הבלוע אף דלא מקבל טומאה למ"ד משקין מפקד פקיד, מ"מ כל זמן שבלוע בהענבים משלים לשיעור, וכמבואר ברש"י פסחים ל"ג: ד"ה טמא מת, וכן מי פירות זיעה בעלמא ומצטרף בפירי להשיעור, ה"ה הכא באורז, אף כשיתחמץ לא מועיל שאינו מין שבא לידי חימוץ, אבל כשהוא מעורב בחיטים, מחשבי עיקר לגבי אורז הנטפל לו ולכן האורז מצטרף, והיינו אם טעם כעיקר שהחיטים לא בטלי ע"ש היטב.

ועדיין לא נתברר אצלי סוגיית הגמרא, שאפילו טעם כעיקר לאו דאורייתא שלא בטל, היינו שטעם לא חשוב כעיקר לאיסורים, ולכן אין בזה איסור תורה, אבל כאן דחשוב שמחמץ הכל, אפשר שחשוב יותר מטעם בעלמא, ובוזה לכ"ע טעם כעיקר שהכל תלויים בחימוץ, ומגלן לתלות זה בזה. וע"ש שהבאנו ביאור הגר"ח מבריסק זצ"ל בשיטת הרמב"ם.

ובספר יד המלך (מנכד הגו"ב) כתב דיוק נפלא מסגנון לשון הרמב"ם שאין יוצאין בטעם דגן, דס"ל שצריך כוית דגן בכא"פ וכראב"ד בהשגות, שבמשנה פ"ג דחלה איתא „העושה עסה מן החטים ומן האורז, אם יש בה טעם דגן חייבת בחלה ויוצא בה אדם יד"ח בפסת, ואם אין בה טעם דגן אינה חייבת בחלה ואין אדם יוצא בה יד"ח בפסת“, ואילו הרמב"ם כתב רק הרישא שאם יש בה טעם דגן יוצא בה יד"ח, ולא הביא הסיפא דאם אין בה טעם דגן אין יוצא בה יד"ח, ורק בהלכות חלה הביא הרמב"ם גם דין הסיפא.

ומבאר שלרמב"ם צריך כוית בכא"פ, ואם אין טעם דגן בכוית בכא"פ לא צריך לכתוב במצה, דפשיטא שאין יוצאין שהרי אפילו בכוית מצה בעין צריך כוית בכא"פ, אבל בחלה צריך שיעור ולא באוכל בכא"פ, ס"ד שאפילו אין לאכול כוית בטעם דגן בכא"פ, כיון שיש שם שיעור חייבין ולא תלוי באוכל, קמ"ל שאם אין לאוכל טעם דגן פטורין, ומכריח שלרמב"ם צריך כוית בכא"פ דגן דוקא.

סימן ריז. תערובות חמץ ושיעור כדי אכילת פרס.

ומצאתי בספר אדני יד החזקה שמביא גירסת כת"י מינכן ברמב"ם, „במה דברים אמורים שאכל מכוית תערובות בכדי אכילת פרס הוא ג' ביצים“ ע"ש, ולגירסא זו נחא ב' הקושיות שהבאנו שם ע"ד הרמב"ם, דכתב הרמב"ם שאכל מכוית חמץ בתוך התערובות לוקה מה"ת ע"ש, וע"ז הקשו אם אכל כוית חמץ בכא"פ כרת גמי ליחייב, ולמה פוסק הרמב"ם שאין כאן אלא לאו, ועוד תמהו למה פוסק בתערובות כר"א ולא כחכמים, ולפי גירסא זו הדברים מאירים, שלא אכל כוית חמץ

שצריך לנהוג יום טוב שני, וכן נהג הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל (הר"מ דמיר).

וצ"ב דין זה, שהרי אפילו במגילה אין חולקין מקום יישוב, וכיון שמקצת המקום מוקף א"כ מתפשט והולך, ואפילו לדעת הגאון רבי מיכל טוקצינסקי זצ"ל, שאפילו בירושלים עיה"ק בשכונות המרוחקות יותר ממיל כגון ברוממה קורין ב"ד, היינו דוקא לענין מגילה שקורין סמוך בט"ו מפני שמגן עצמו, ובוה יש סברא לחלק שברחוק מיל שיערו חז"ל שלא מגן עמו וחייבו, וע"כ יש מקום לחלק בין תוך מיל ולאחריה, ולכן גם לא שייך לא תתגודדו, אבל ביום טוב שני שחייבו יישוב חדש, הלוא לא מסתברא שאם בנו עוד בתים שיהיו כבר חייבין ביו"ט שני, ונימא שצריך היישוב בדיוק כפי שהיה בבית שני ממש, ובדאי תלוי בעיר כפי שנתפשט, ולא מחלקינן עיר שמקצתן חייבין ומקצתן פטורין, ואפילו לענין מגילה דעת הגה"ק הגרי"ל דיסקין זצ"ל שתלוי בעיר כפי שנתפשט, שבלאו הכי יש לא תתגודדו ותיקנו בירושלים כולה לקרוא בט"ו וכמנהגנו היום, ובירושלים ודאי מסברא הדין כן.

ובהגדה של פסח מועדים וזמנים הבאנו, שבאילת צריך לנהוג יום טוב שני, דאילת לא כבשו גם עולי מצרים, וכן הוכיח ידידי הגרמ"ז גרוסברג זצ"ל בקונטרס, שבאילת חייבין ביום טוב שני, אבל בספר ארץ ישראל דעת הגרי"מ טוקצינסקי זצ"ל שאין חייבין ביום טוב שני באילת, והביא תשובת רבינו החזון איש זצ"ל שאין חייבין, אבל המעיין בנוסח התשובה יראה שהשאלה היתה על כל שטח עולי מצרים בכלל, וע"ז השיב שחייבין, אבל על העיר אילת אינו דן שם כלל.

ובמכתב מידידי הצדיק רבי שמואל הומינער זצ"ל, העתיק תשובה שקיבל מהראב"ד הגאון רבי פנחס עפשטיין זצ"ל בענין אילת, ואני מעתיק כאן הדברים לזכרון. וזה לשונו:

קבלתי כרטיס שאלתו ביום ב', וכמוכן צריכה עיון ואין לחשיב תשובה מחירה, ואחרי עיון ומחקר בספרות החודרת שיצא לאור בשאלה זו, הנני להודיע אף שלדעתי הפרטית היתה להתנהג ביום טוב שני של גלויות מכמה נימוקים, ועיין בספר שו"ת שמחה לאיש חלק א"ח סימן ה' בדבר העיר עזה, אבל מ"מ כיון שאחדים כתבו להיפוך, ובספר החדש ארץ ישראל להרב הגאון רמ"ט ז"ל סימן ז', הביא שהנה"צ מח"ס חזון איש השיב גם כן על כה"ג לנהוג יום אחד ואכמ"ל, ואם כן חשבתי לעשות ס"ס, דיום טוב שני הוא רק שפס, ובפרט לידון שבקיאין בעיבורא דירחא שאינו אלא מנהג חזק של אבותה"ק, וספיקא דדינא אם בכלל שני ימים וע"כ יש להקל.

והיוצא מזה גם כן לענין חיוב הפרשת תרומות ומעשרות שם הוא להפריש בלא ברכה.

פנחס עפשטיין ראב"ד

ויש להוסיף, שהשנה (תש"מ) שנת השמיטה, הביאו לירושלים ובני ברק ירקות מסביבות אילת, ולא הביאו משטח עולי מצרים דוקא, שלדעתם בשטח עולי מצרים לא נעבד ואסור, משא"כ אילת דינה כחז"ל, ואני תמה היאך אפשר לתפוס החבל בשני הראשין, דמחד גיסא לגבי תרו"מ ושביעית מקילין שזהו חוץ לארץ, ומאידך גיסא לגבי חיוב יום טוב שני נוקטים שזהו ארץ ישראל ואין חייבין ביו"ט שני, והכל בפי אחד מבעלי הוראה בעיה"ק שפסק אין חולקין מלכות, והיינו מדינת ישראל, וסברא זאת בדה מלבד.

מאיסור, אבל כאן להתיר לכתחילה להפריש חלה על סמך שיטלטל אח"כ את המוקצה לא שרינן, ובפרט שאפשר בצונן וכמבואר בתוס' שם מ"ו. (ד"ה תטיל) ע"ש.

וביותר נראה, בעיקר הקושיא שיכול להוציאו לחוץ, ובקושיית הש"א ואחרונים שלאחר שהפריש הטובת הנאה יפקירנו, נראה דהואיל ולאחר שיפריש, אם לא יקיים עצות אלו יעבור באיסור חמור דבל יראה, ע"כ לא התירו חז"ל לכתחילה בכה"ג, שעלול לשכוח ויעבור בכל יראה ועדיף שיטילנו בצונן.

שוב מצאתי שעיקר דבריני, דסברת הואיל ואי בעי איתשיל הוא מדין גורם לממון, התוס' כאן (ד"ה הואיל) לא ס"ל כן, שתמהו למה אין יוצאין מצות מצה במצת מעשר שני, נימא הואיל ואי בעי מיתשיל עלה מחשבינן ליה כשלו, משמע שאין זה דין בחמץ לבד מפני גורם לממון, מיהו אפשר דמעשר שני שאני שנקרא עוד בעלים, מאחר שמצות אכילה היא עליו והוי כבעליו, ורק דיני קדושה יש בו, וע"ז תמהו נימא הואיל. ובאמת דעת השעה"מ פ"ו דחמץ ומצה ה"ח, שלרמב"ם יוצאין באתרוג של מעשר שני, הואיל ואי בעי מיתשיל עלה וא"ש כמ"ש, (ועיין בנתה"מ ח"מ ר"ס ר' מפורש שהואיל הוא מדין גורם לממון, וכן בש"א סימן ע"ז, ול"ק קושיית המנה"ח נ"א למה לא מחייבין בהזיק הקדש הלוא הוי כשלו מדין הואיל, אבל לפי דבריני ^{אוצר החכמה} והו"ל הלכה בחמץ שחייבין גם בגורם לממון וא"ש).

סימן רכ. דין הואיל.

ושמעתי הוראת רב אחד להקל בבישול בבתי חולים, מפני שמצוי שם חולה שיש בו סכנה, וכה"ג גם בשבת מותר מה"ת משום הואיל, ואני על משמרתי אעמודה במש"כ שם, שגם לדעת התוס' בשבת לא אמרינן הואיל כלל, אף במקום דשכיח, שדוקא ביום טוב שמצוי אוכל נפש הוי סתמא לכך, והאיסור הוא רק כשעוקר הסתמא ומבשל להדיא לחול, אבל כל זמן שלא עקר, המלאכה גופא היא לצורך אוכל נפש, ואמרינן הואיל ומותר מן התורה, משא"כ בשבת בסתמא אין מלאכה לפיקוח נפש, ע"כ אין להתיר אלא כשצורך פיקוח נפש לפנינו, שדין תורה הוא ששבת נדחה, אבל הואיל לא אמרינן כלל במלאכת שבת, ומתירין מלאכות רק כשמדיני פיקוח נפש אין איסור מלאכה.

סימן רכא. במנהג יום טוב שני בזה"ז בארץ ישראל.

הבאנו שיטת הרמב"ם שביישובים חדשים אף בארץ ישראל יש לנהוג יום טוב שני, אבל בארץ ישראל נהגו כשיטת הגאונים והריטב"א שאין יום טוב שני כלל בארץ ישראל, אבל יש יסוד ועיקר לשיטת הרמב"ם ר"ח וראב"ן, שאם באו למקום שאין יישוב בארץ ישראל, חייבין היום לנהוג יום טוב שני, וכן נהג רבינו החזון איש זצ"ל בבני ברק שנבנתה מחדש, (שאינה אותה בני ברק שבזמן המשנה), להחמיר לעצמו במלאכות ביו"ט שני מטעם זה, ומרן הגאון דבריסק הגריז"ס זצ"ל נהג להחמיר אף בירושלים עיה"ק, לזהר מעשיית מלאכה וכן מחמץ ביום טוב אחרון, וטעמו שהיישוב בזמן הבית היה לצד דרום ולא צפונה, א"כ שאר העיר דינה כיישוב חדש

צינתי ב' הדיעות, אבל אני על משמרתי אעמודה, שבאילת חייבין ביום טוב שני, שלא כיבשו שם עולי מצרים, ואדום תתקדש רק לעתיד לבוא, ואולי פעם יתכשר דרא ויקיימו שם בעזהשית יום טוב שני כדון, ומבואר בסה"ק מעלת יום טוב שני כשחייבין שהוא רם מאד, ולעתיד לבוא נקבל יום טוב שני כמתנה, שאני לדודי ודודי לי.

סימן רכב. פסח אחר התמיד.

הבאנו יסוד שגם לש"ס דילן הדין פסח לאחר התמיד, הוא דין בקרבן גופא. וראיתי בשיעורי הגאון רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל שנדחק ליישב, שהרמב"ם סמך על הירושלמי דמייתי שתמיד קודם לפסח, שנאמר ואת הכבש השני תעשה, שזהו השני ולא השלישי אלמא דתמיד קרב קודם פסח, ומזה מוכיח שם שבדיעבד כשר, שאם לא כן לא נקרא שלישי, וע"כ מוכח שזהו הלכה בקרבן גופא ולא דין קדימה, ושפיר פוסק הרמב"ם בעבר ושחט הפסח אינו גומר, שהלכה היא בקרבן גופא שפסח לאחריה, ומפרש שהרמב"ם סמך על הירושלמי שפשוט המשנה כן, אבל לדברינו יש יסוד לרמב"ם גם בש"ס דילן וכמ"ש.

אוצר החכמה
1234567

סימן רכג. פסח לשמה ושלא לשמה.

ע"ש דברי מרן הגאון דבריסק זצ"ל, שקרבן קרב תמיד לשמה אפילו צוח שאינו רוצה, ונעקר רק בפסול שלא לשמה, ולכן בשש מחשבות אף שאומר שלא לשמה כשר, שנשאר הלשמה, ורק באמר שלא לשמה או שלא לשם בעלים פסול. ועיין במש"כ בענין זה באריכות בח"ו סימן מ' ובח"ו סימן רט"ו.

שם. ביסוד קדושת קרבנות.

נביא כאן יסוד בעיקר קדושת קרבנות, מכת"י גיסי הגאון המופלג רבי משולם דוד סולווייצ'ג שליט"א, שיש בזה בירור לעוד ענינים. וזה לשונו:

ע"י דף י"ג בע"מ נהי דלא חזי לגופי' לדמי חזי וכו', ובגליון הש"ס להגרעק"א שם הק' הא פלוגתא דר"מ וחכמים בבכור מתני' ובכור הא אין לו פדיון וכו' וא"כ לא חזי לדמי' וצ"ע עיי"ש.

ולכאורה י"ל בזה, דע"י במנחות דף נ"ו דפלוגתתם היו באחוז דם, ויעו"ש בש"מ אות ט', ובתוס' בכורות דף ל"ד ד"ה אילימא וכו', וברא"ש בבכורות שם, דמבואר דבאחוז דם כיון דיש לו רפואה דינו כמזבח עובר עיי"ש, ולפי"ז הרי נמצא דהוא גופי' ראוי להקרבה כיון דהוא בע"מ עובר, ושפיר אסור להטיל בו מום, והרי בגמ' כאן בע"ז מבואר דבחי' לדמי אסור להטיל בו מום, א"כ כ"ש באחוז דם דהוי כמזבח עובר דאין נשחט עליו, והוא גופי' חזי להקרבה, ודאי דאסור להטיל בו מום, למ"ד דס"ל אסור להטיל מום בבע"מ, ושפיר ניהא קושיית הגרעק"א וכמ"ש"כ, והא דאמרו בגמ' שם בע"מ נהי דלא חזי לגופי' וכו', היינו משום דהאמת הוא דפלוגתתם הרי הוי גם בקדשים שיש להם מום קבוע, ומשו"ה אמרו בע"מ נהי דלא חזי לגופי' וכו', אבל בבכור הרי פלוגתתם הוי באחוז דם, דינו כמזבח עובר וכמ"ש"כ, ושוב הראו לי ביראים עמוד ז' שמ"ד שח' קושי' זו ות' כמ"ש"כ עיי"ש.

והנה בטור יו"ד סי' שי"ג הביא להדין דמותר להטיל מום בבכור בע"מ במום עובר עיי"ש, ואמר אמ"ז הגה"ח זצוק"ל בזה, דהרי בכור דינו דאין לו פדיון, ונמצא דתיכף שחוטל בו מום דינו כפסוהמ"ק לאחר פדיון, ובגמ' מנחות שם מבואר דבפסוהמ"ק לאחר פדיון לכו"ע מותר להטיל בו מום עיי"ש, ומשו"ה לא משכחת פלוגתתם אם מותר להטיל בבע"מ בבכור, אלא באופן דהוי מום עובר, ומשו"ה הוא דכתב כן בטור עכ"ד, ולפי"ז בבכור פלוגתתם הוי דוקא באופן דהוא בע"מ עובר, ואחזו דם דינו כמזבח עובר, וכמו שהבאנו, ושפיר ניהא קושיית הגרעק"א, דכיון דהוי בע"מ עובר הוא עצמו חזי להקרבה, וכמ"ש"כ.

והנה מדברי חטור שהבאנו חרי מתבאר דגם ביש בו מום עובר ס"ל למ"ד דמותר להטיל בו מום, [ואפי' מום קבוע] ולא חזי כבר בכלל תמים יהי' לרצון, וכ"ה להדיא ברא"ש בבכורות שם עיי"ש, וראיה לזה לכאורה שחרי פלוגתתם באחוז דם דיש לו רפואה ודינו כמזבח עובר, ומ"מ ס"ל למ"ד דמותר להטיל בו מום, הרי דגם בבע"מ עובר מותר להטיל מום, אולם ע"י במנח"ה מצוה רפ"ז, שהביא מדברי הרמב"ם פ"ב הל' אי"מ הל"ט' להוכיח דדוקא בבע"מ קבוע מותר להטיל מום, ולא בבע"מ עובר עיי"ש, וצ"ע דהרי פליגי באחוז דם דיש לו רפואה, ודינו כמזבח עובר, הרי דגם בבע"מ עובר ס"ל דמותר להטיל מום, וצ"ע על דברי הרמב"ם, [אם לא שנימא דהרמב"ם ס"ל דאחוז דם דינו כבע"מ קבוע, וכ"ה באמת בתוס' בבכורות שם לפי תי' א' דאחוז דם דינו כמזבח עובר ונשחט עליו עיי"ש, אלא דלפי"ז יהיה קשה מזה למש"כ למעלה בשם אמ"ז הגה"ח זצוק"ל דבכור בע"מ קבוע הוי כפסוהמ"ק לאחר פדיון, ולכו"ע מותר להטיל בו מום וצ"ע].

ואולי י"ל בזה לשי' הרמב"ם, דהנה יעו"ש בתוס' במנחות דף נ"ו ד"ה ר"ש וכו' דחלקו דבאחוז דם ויכול להתרפאות שלא ע"י מום לא חשוב בע"מ, ולכו"ע אסור להטיל בו מום, וכי פליגי באופן דא"א לו להתרפאות אלא ע"י הקזה במקום שעושה מום, ואז חשוב דף אחיזת דם כמזבח עיי"ש, ובתוס' בבכורות דף ל"ד אילימא וכו' עיי"ש, ולכאורה צב"ק דאם ס"ל להתוס' דגם כשיש בו מום עובר, ס"ל למ"ד דמותר להטיל בו מום, מ"ש בין יכול להתרפאות ע"י הקזה במקום שאין עושה מום, לאינו יכול להתרפאות אלא ע"י הקזה במקום שעושה מום, [ודוחק לכאורה לומר ולחלק דבאופן כזה כן חשוב מום, ובאופן זה לא חשוב מום] וצב"ק, ואולי י"ל לכאורה, דבאמת שי' התוס' כשי' הרמב"ם, דביש לו מום עובר לכו"ע אסור להטיל בו מום, ומשו"ה ביכול להתרפאות ע"י הקזה במקום שאין עושה בו מום דינו כמזבח עובר, ואסור להטיל בו מום, אלא דס"ל דבאופן שא"א להתרפאות אלא ע"י מום, אז חשוב כבר מעכשיו כבע"מ, לענין זה דמותר להטיל בו מום, ולא חשוב משום זה תמים יהי' לרצון, כיון דאין לו תקנה אלא ע"י מום, ושוב לא הוי בשביל זה תמים יהי' לרצון גם עכשיו, וע"כ נהי דבע"מ עובר חשוב תמים יהי' לרצון לכו"ע, כאן דאין לו רפואה אלא ע"י מום, תלוי זה בהפלוגתא אם בע"מ קבוע חשוב תמים יהי' לרצון, דכיון דבכאן שלא ע"י מום לא יהי' לו תקנה, וע"כ לא הוי תמים יהי' לרצון, אולם כ"ז הוא לענין הטלת מום, ד"ל דלא תלוי זה במום דוקא, רק בתמים יהי' לרצון, אבל לענין להיות נפדה ולהיות נשחט עליו, דתלוי זה במום, א"כ גם בכאן כיון דעכ"פ אין בו עכשיו עדיין מום, ולהאחיזת דם הרי יש לו רפואה אף שזה ע"י מום, מ"מ שפיר חשיב זה רק מום עובר, ושפיר לא נפדה ולא נשחט ע"ז, אבל לענין הטלת מום דאנו דנין מדיו תמים יהי' לרצון, אמרינו